

Maja Đukanović, Jelena Budimirović
Slovenščina v očeh srbskih jezikoslovcev

objavljeno v:

Nataša Pirih Svetina, Ina Ferbežar (ur.): *Na stičišču svetov: slovenščina kot drugi in tuji jezik. Obdobja 41*. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani, 2022.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-41/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2022.

Obdobja (e-ISSN 2784-7152)

SLOVENŠČINA V OČEH SRBSKIH JEZIKOSLOVCEV

Maja Đukanović

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
maja.djukanovic@fil.bg.ac.rs

Jelena Budimirović

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
jelena.budimirovic@fil.bg.ac.rs

DOI:10.4312/Obdobja.41.71-78

Kot sorodna južnoslovanska jezika sta slovenščina in srbsščina bili in sta predmet raziskav številnih domačih in tujih jezikoslovcev. V prispevku so predstavljena vprašanja s področja slovenščine kot sorodnega južnoslovanskega jezika, s katerimi so se ukvarjali srbski jezikoslovci, in sicer od sredine 19. stoletja do današnjih dni.

slovenistika, srbski jezikoslovci, slovenistika v srbskih raziskavah, južnoslovanski jeziki, primerjalno jezikoslovje

As related South Slavic languages, Slovenian and Serbian have been the subject of research by many linguists from the two countries and abroad. This paper deals with topics in Slovenian as a related South Slavic language that have been studied by Serbian linguists from the middle of the nineteenth century to the present.

Slovenian studies, Serbian linguists, Slovenian studies in Serbian research, South Slavic languages, comparative linguistics

1 Uvod

Slovenščina in srbsščina sta se kot sorodna jezika razvijali v južnoslovanskem okolju ter sobivali v skupni državi od leta 1918 do 1991.¹ V prvi skupni državi, Kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, se je slovenščina uporabljala v vseh državnih ustanovah, osnovnih in srednjih šolah ter državnih institucijah nasploh. V slovenščini so izhajali časopisi in časniki, kulturno življenje pa je bilo na visoki ravni. Neposredno po ustanovitvi Kraljestva SHS je bil junija 1919 sprejet zakon, na podlagi katerega je Aleksandar I. Karađorđević ustanovil Univerzo Kraljestva SHS v Ljubljani (Dekleva

1 Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS) je 1. decembra 1918 v imenu svojega očeta, kralja Petra I., razglasil regent Aleksandar I. Karađorđević. V Vidovdanski ustavi je bilo Kraljestvo leta 1921 preimenovano v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, potem je 3. oktobra država dobila ime Kraljevina Jugoslavija, področje današnje Republike Slovenije pa je bilo poimenovano Dravska banovina. Po drugi svetovni vojni je bila ustanovljena Demokratska federativna Jugoslavija, od 29. novembra 1945 poimenovana Federativna ljudska republika Jugoslavija (FLRJ), od 7. aprila 1963 do 1992 pa je obstajala pod imenom Socialistična federativna republika Jugoslavija (SFRJ). Po referendumu 23. decembra 1990 se je Slovenija odcepila od skupne države in je od leta 1991 samostojna država (Đukanović 2015: 72–73).

1998: 107), ki je bila pozneje preimenovana v Univerzo v Ljubljani, in z ustanovitvijo tako pomembne ustanove je bilo pospešeno tudi sodelovanje med slovenskimi in srbskimi jezikoslovcii.

Še pred ustanovitvijo ljubljanske univerze je na tedaj že uveljavljeni Univerzi v Beogradu profesor Pavle Popović začel s preučevanjem in potem tudi poučevanjem slovenske književnosti in jezika. Učni načrt tedanje Katedre za zgodovino jugoslovanske književnosti je predvideval tudi pouk slovenskega leposlovja, zaradi česar je Popović poletje 1905 preživel v Ljubljani, kjer se je naučil slovensko in sistematično bral dela slovenskih pisateljev (Samardžić 1963: 351). Potem je jeseni 1905 v Beogradu začel z rednimi predavanji slovenske književnosti, v študijskem letu 1907/08 pa je za svoje študente organiziral tečaj slovenskega jezika in ti študentje so bili potem prvi prevajalci slovenske književnosti v srbsčino (Samardžić 1963: 352). Od tistih časov in vse do današnjih dni se slovenščina v Srbiji največ poučuje na univerzitetni ravni, na ravni osnovnih in srednjih šol pa veliko manj (gl. Đukanović, Kovačević 2019).

V pričujočem prispevku so predstavljene najpomembnejše objave srbskih jezikoslovcev, ki so obravnavali slovenistična vprašanja od 19. stoletja, v obdobju skupne države in do današnjih dni (gl. tudi Đukanović 2010, 2019). Gre za prvo omembo slovenskega jezika v srbski slovnici iz 19. stoletja, pomembne študije Aleksandra Belića, prispevke jezikoslovcev iz časa Jugoslavije oz. s konca 20. stoletja vse do vprašanj, ki so obravnavana v najnovejšem času.

2 Slovenščina v delih srbskih jezikoslovcev

2.1

Vsestranski intelektualec, kot je bilo običajno za izobražene ljudi 19. stoletja, doktor filozofije, odvetnik, pesnik, publicist in politik Jovan Subotić se je ukvarjal tudi s filologijo. S slovnico *Grammatika srbska* je leta 1847, s posebno pohvalo člana tričlanske komisije, Pavla Jozefa Šafařika, zmagal na razpisu Maticе srbske. V tej slovnici, ki je zaradi določenih prepovedi v zvezi z rabo Vukove cirilice v tem času ostala v rokopisu (več v: Đukanović, Milanović 2017: 330), je Subotić srbskim jezikoslovcem predstavil prvi opis slovenskega jezika. V knjigi je tudi prvič predstavljena ideja o knjižnojezikovni enotnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, in sicer je za razliko od prevladujočih mnenj slavistov iz tega časa Subotić svoj koncept razširil z idejo, da naj bi bodoči knjižni jezik, skupen za vse Srbe, Hrvate in Slovence, temeljil samo na novoštokavskih dialektih (Đukanović, Milanović 2017: 330). Zato se je lotil opisa slovenskih narečij in govorov, večinoma na podlagi dostopne literature, in ne na podlagi terenskih raziskav. Glede na to, da je bilo za fonetično-fonološko raven v strokovni literaturi največ gradiva, je tudi v slovnici temu področju slovenščine namenil največjo pozornost. Oblikoslovna in besedotvorna raven sta bolj skromno omenjeni, slovenske skladnje pa avtor ne omenja (Đukanović, Milanović 2017: 336).

Pomen Subotičevega opisa slovenskega jezika v tej zajetni slovnici (458 rokopisnih strani) se ocenjuje bolj kot zgodovinski in kulturološki, manj pa kot jezikoslovni,

toda v vsakem primeru sredi 19. stoletja priča o pogledih in razmišljanjih srbskih jezikoslovcev o južnoslovanskih jezikih, tudi o slovenskem (Đukanović, Milanović 2017: 336).

2.2

Leta 1932 je znani srbski jezikoslovec Aleksandar Belić v Beogradu pri založbi Srbske kraljevske akademije objavil eno najpomembnejših študij o dvojini *O dvojini u slovenskim jezicima* (Belić 1932). Gre za izjemno poglobljeno študijo o dvojini, značilni za sodobni slovenski jezik, ki to kategorijo obravnava s širšega splošnojezikoslovnega stališča. V tej zajetni študiji Belić med drugim ugotavlja, da je za slovenščino najbolj značilen t. i. sindetični dual, v katerem osebek tvorita dva elementa, kar pogojuje uporabo glagolov, pridevnikov in zaimkov v dvojini. Po Beliću je stari prosti dual zaznamoval edinstvo v dvojstvu, novi prosti dual pa v slovenščini zaznamuje dva znana, določena predmeta in ima pravzaprav pomen anaforskega duala. Belić se je v manjši meri s slovenščino ukvarjal tudi v svoji poznejši študiji *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku* (Belić 1941), v kateri so za kontrastivna srbsko-slovenska preučevanja predvsem pomembna njegova stališča o jezikoslovni terminologiji ter pogledi na razvoj jezikoslovja nasploh.

Med zelo pomembne prispevke k srbsko-slovenski kontrastivi sodi knjiga, tiskana leta 1990 v Ljubljani, *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Belićem* (Ramovš, Belić 1990). Pisma in dopisnice dveh najpomembnejših jezikoslovcev tega časa je, večinoma iz arhiva Srbske akademije znanosti in umetnosti, zbral in pozorno obdelal profesor Janez Rotar. Gre za izjemno zanimivo pričevanje ne samo o času in jezikoslovju med dvema vojnama, temveč tudi o procesu ustanovitve Slovenske akademije znanosti in umetnosti, o Belićevem vplivu na oblikovanje pouka srbsčine/srbohrvaščine na Univerzi v Ljubljani, njuna korespondenca pa priča tudi o tem, kako je potekal proces nastanka Belićevih v prejšnjem odstavku omenjenih knjig.

2.3

V skupni državi FLRJ oz. SFRJ je bilo tiskanih manj primerjalnih srbsko-slovenskih jezikoslovnih razprav, kot bi se lahko pričakovalo za to obdobje, saj se tako v srbski kot v slovenski jezikoslovni literaturi najdejo samo posamični prispevki s področja srbsko-slovenske kontrastive.

2.3.1

V šestdesetih letih se je slovenščine v svojih študijah dotaknila Milka Ivić, in sicer v prispevkih s področja skladnje, v katerih piše o skladijskih značilnostih slovanskih jezikov, ter v člankih s področja oblikoslovja, v katerih primerja kategorijo samostalniškega spola v srbsčini in slovenščini (Ivić 1960, 1968, 1987, 1989).

2.3.2

V teh letih se je s konfrontativnimi preučevanji srbskega in slovenskega jezika ukvarjal tudi Janko Jurančič, ki je nekaj let predaval slovenski jezik na Univerzi

v Beogradu. Leta 1965 je izdal učbenik slovenskega jezika »za Srbe in Hrvate«, v katerem je predstavil slovensko slovnico v primerjavi s srbsko/srbohrvaško in izpostavil razlike med jezikoma.

2.3.3

V okviru zajetne študije o primerjalnem slovanskem jezikoslovju slovenščino s področja glasoslovja in oblikoslovja obravnava Radosav Bošković. V knjigah *Osnovi uporedne gramatike slovenskih jezika I in II* (Bošković 1977, 1985) znani srbski jezikoslovec predstavi širok pogled na morfonološko strukturo slovanskih jezikov, med njimi tudi slovenščine.

2.3.4

Med srbske jezikoslovke sodi tudi ime Katjuše Zakrajšek, dolgoletne lektorice za slovenski jezik na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu, ki je leta 1989 objavila učbenik *Govorimo slovenački*, namenjen govorcem, katerih prvi jezik je srbsčina. V svojih znanstvenih prispevkih se je konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let 20. stoletja ukvarjala s števniki ter s kulturno-zgodovinskim, predvsem neprevedljivim besediščem (Zakrajšek 1994, 2002).

2.3.5

Srbsko-slovensko primerjalno jezikoslovje konec 20. in v začetku 21. stoletja je zaznamovano s prispevki beograjskega profesorja, znanega slavista Predraga Pipra. V njegovi bogati bibliografiji najdemo vrsto prispevkov, v katerih obravnava slovenščino, predvsem v primerjavi z drugimi slovanskimi jeziki. Kot temelj za nadaljnje srbsko-slovenske jezikoslovne študije izstopa delo o kontrastivnih in tipoloških opisih slovanskih jezikov (Piper 1991). Po predstavitvi slovenskega jezika v primerjavi s srbskim je na koncu 20. stoletja objavil podroben pregled srbske in slovenske slovnice v ogledalu ruske (Piper 1999), v katerem je podal splošno sliko o tipološko najpomembnejših točkah slovničnih sistemov teh jezikov na morfonološki in skladijski ravni. Leta 2009 je bila v redakciji profesorja Pipra objavljena knjiga *Južnoslovenski jezici: gramatičke strukture i funkcije* (Maldžijeva, Topolinska, Đukanović, Piper 2009). Gre za zahtevno delo, v katerem se skozi prikaz slovničnih struktur povezujejo srbski, slovenski, makedonski in bolgarski jezik. Kot avtor je Piper med drugim v tej knjigi prispeval sodoben pogled na slovensko skladnjo. Njegove obravnave slovenskega jezika v primerjavi s srbskim in drugimi slovanskimi jeziki predstavljajo pomemben temelj za nadaljnje primerjalno-jezikoslovne raziskave teh dveh jezikov (Đukanović 2014: 181).

3 Srbsko-slovenska leksikografija

3.1

V obdobju med dvema svetovnima vojnama, ko se v srbskih učbenikih pojavijo književna besedila v slovenščini, ki jih spremljajo kratki glosarji (več v: Đukanović 1994), velja na področju slovaropisja omeniti *Srpskohrvatsko-slovenački rečnik*

Albina Vilharja, izdan leta 1927. Profesor Albin Vilhar je med svojim službovanjem v Srbiji, kjer je predaval klasične jezike, objavil tudi vrsto pomembnih prevodov iz antične književnosti tako v slovenski kot v srbski jezik.

3.2

Leta 1964 je v skupni založbi beograjske Prosvete in ljubljanske DZS izšel pomemben slovensko-srbohrvaški slovar treh avtorjev: Stanka Škerlja, Radimirja Aleksića in Vida Latkovića. Slovar je zelo kakovostno napisan, z veliko primeri rabe, in je še danes aktualen.

3.3

Janko Jurančič, dolgoletni predavatelj na univerzah v Ljubljani in v Beogradu, je morda najpomembneje prispeval k srbsko-slovenskemu primerjalnemu jezikoslovju. Poleg vrste znanstvenih prispevkov in pedagoškega gradiva je avtor do zdaj najboljšejših srbohrvaško-slovenskih slovarjev, ki sta tudi danes v rabi. *Srbohrvatsko-slovenski slovar* je bil objavljen leta 1986, *Slovensko-srbohrvaški slovar* pa leta 1989, tik pred odcepitvijo Slovenije od Jugoslavije, oba slovarja sta bila v teh izdajah prenovljena in znatno razširjena. V obeh zajetnih publikacijah je podan pregled slovnice dveh jezikov. Slovarja sta sicer izšla v Ljubljani pri založbi DZS, toda Jurančiča glede na njegovo službovanje v Beogradu lahko vsaj deloma uvrstimo med srbske jezikoslovce.

3.4

Prvi slovar, ki v naslovu vsebuje besedo *srbski*, *Srbsko-slovenski in slovensko-srbski slovar*, je bil izdan leta 2005 v Ljubljani pri založbi Pasadene. Avtorja sta srbska jezikoslovca Maja Đukanović in Vlado Đukanović. Čeprav je po številu iztočnic bazičen, ta slovar vsebuje sodoben in zanimiv prikaz slovenskih in srbskih slovničnih pravil, s poudarkom na razlikah v strukturi teh dveh jezikov. Poseben poudarek je na medjezikovnih homonimih, frazeologiji in lokalizmih.

4 Slovenski jezik v Srbiji v 21. stoletju

4.1

V začetku 21. stoletja se je zanimanje za slovenščino v Srbiji povečalo. Začela so se ustanavljati društva Slovencev, v katerih se je pričel pouk slovenščine, namenjen slovenskim izseljencem. Na univerzitetni ravni se je pouk slovenščine na Filološki fakulteti v Beogradu razvil v štiriletni vzporedni študij slovenskega jezika in kulture, na Filozofski fakulteti v Novem Sadu pa se slovenščina poučuje v okviru dveh semestrov. Poleg tega je fakultativni predmet Slovenski jezik z elementi narodne kulture kot jezik narodne manjšine postal del rednega osnovnošolskega pouka v Republiki Srbiji. O razvoju slovenščine v Srbiji je objavljena cela vrsta prispevkov, zato tukaj podrobnosti niso navedene (več v: Đukanović, Kovačević 2019; Đukanović 2019).

4.2

Znanstvene prispevke srbskih jezikoslovcev, ki obravnavajo slovenščino, bi lahko razdelili v tri skupine: raziskave posameznih vprašanj srbsko-slovenskega primerjalnega jezikoslovja, raziskave, ki so usmerjene na pedagoško področje, in prispevki s področja sociolingvistike. Rezultati raziskav se objavljajo tako v Srbiji kot v Sloveniji in drugod po svetu, predstavljeni so na različnih znanstvenih in strokovnih konferencah ter v okviru bilateralnih in drugih mednarodnih znanstvenih projektov.

Precejšnja pozornost se usmerja v raziskave slovenščine kot manjšinskega jezika v Srbiji in vpliva slovenskih umetnikov na srbsko kulturo. V tem smislu so pomembne objave v znanstvenem časopisu *Slovenika*,² katerega založnika sta Nacionalni svet slovenske manjšine v Srbiji in Filološka fakulteta Univerze v Beogradu. V *Sloveniki* je posebna pozornost posvečena mladim slovenistom, ki imajo v njej priložnost objaviti svoje prve prispevke, in tudi sodelovanju s strokovnjaki z drugih znanstvenih področij, predvsem z literati, etnologi, muzikologi, umetnostnimi zgodovinarji, zgodovinarji ipd.

Dosedanje raziskave in objave srbskih jezikoslovcev v zvezi s slovenščino so posredno imele določen vpliv na nastanek novih, sodobnih učbenikov in učnih gradiv za slovenski jezik, namenjenih govorcem srbskega oz. južnoslovanskih jezikov – takšni so npr. učbenika Milice Poletanović³ in Rade Lečić⁴ ter priročnik za učenje slovenščine, namenjen govorcem južnoslovanskih jezikov.⁵

Na boljši status pouka slovenščine v Srbiji med drugim vpliva tudi dejstvo, da se potomci slovenskih izseljencev v zadnjih treh desetletjih bolj zavedajo prednosti učenja in znanja slovenščine ter poznavanja slovenske kulture kot v nekdanji skupni državi (Kužnik 2014: 73; Đukanović, Kovačević 2019). Razvoj pouka slovenščine v slovenskih društvih kaže, kar potrjuje tudi raziskava, opravljena med učenci dopolnilnega pouka (Bukvič 2016: 31), da obstaja močna zavest o tem, da so pripadniki slovenske manjšine na ta način dodatno povezani z matično državo Slovenijo.

5 Zaključek

Kot je bilo v dosedanjih objavah že ugotovljeno, sta bili slovenščina in srbščina, čeprav tipološko sorodna jezika, v 19. in 20. stoletju sorazmerno redko predmet medsebojnih primerjalnih raziskav. V prispevkih so bila večinoma predstavljena le kratka opažanja o določenih podobnostih in razlikah med obema jezikoma. Konec 20. in začetek 21. stoletja pa zasledimo bolj intenzivno sodelovanje med srbskimi in slovenskimi jezikoslovci ter večje zanimanje srbskih jezikoslovcev za slovenistična vprašanja (več v: Đukanović 2014). Primerjalnih slovensko-srbskih jezikoslovnih raziskav je vedno več, kar je razvidno iz dostopne znanstvene bibliografije. Znanstveno

2 <http://slovinci.rs/slovenika/>

3 <http://www.slovenacki.com/>

4 <https://www.gaya.si/slovenacki-od-a-do-z/>

5 <https://centerslo.si/knjige/ucbeniki-in-prirocniki/osnovna-stopnja/slovenscina-1-slovnice-tabele/>

sodelovanje je na visoki ravni tako v jezikoslovju kot v drugih znanostih, objavljeni so tudi sodobni učbeniki in jezikovni priročniki.

Na nadaljnje smeri srbsko-slovenskih jezikoslovnih raziskav bodo vsekakor vplivale smeri razvoja primerjalnega jezikoslovja oz. jezikoslovja nasploh. Kot kaže iz sedanjih vpogledov v jezikoslovno literaturo srbskih znanstvenikov, ki se ukvarjajo (tudi) s slovenščino, bi lahko pričakovali nove objave s področja glotodidaktike, računalniške lingvistike in obravnave s področja sociolingvistike oz. obravnavo statusa sorodnih jezikov z manjšim številom govorcev.

Literatura

- BELIĆ, Aleksandar, 1932: *O dvojini u slovenskim jezicima*. Beograd: Srpska kraljevska akademija.
- BELIĆ, Aleksandar, 1941: *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku: lingvistička ispitivanja*. Beograd: Srpska kraljevska akademija.
- BELIĆ, Aleksandar, 1958: *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku: lingvistička ispitivanja*. Knj. 1–2. Beograd: Nolit.
- BOŠKOVIĆ, Radosav, 1977: *Osnovi uporedne gramatike slovenskih jezika I – Fonetika*. Beograd: Naučna knjiga.
- BOŠKOVIĆ, Radosav, 1985: *Osnovi uporedne gramatike slovenskih jezika II – Morfologija*. Beograd: Naučna knjiga.
- BUKVIČ, Tatjana, 2016: Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture v Republiki Srbiji: raziskava med učenci, starši in učiteljicami. *Slovenika: časopis za kulturo, znanost in izobraževanje* 2. 21–34.
- DEKLEVA, Tatjana, 1998: Oris razvoja Filozofske fakultete do leta 1941. *Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino* XLVI/3. 107–115.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1994: Slovenščina v srbskih berilih med dvema vojnama. *Slavistična revija* XLII/2–3. 275–279.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2010: Srpski i slovenački jezik – razvoj kontrastivnih proučavanja. Predrag Piper (ur.): *Kontrastivna proučavanja srpskog jezika: pravci i rezultati*. Beograd: SANU, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za srpski jezik u poređenju sa drugim jezicima. 147–154.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2014: Slovenščina v Srbiji: preteklost, sedanjost in prihodnost. Hotimir Tivadar (ur.): *Prihodnost v slovenskem jeziku literaturi in kulturi*. 50. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 177–184.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2015: *Poglavlja iz slovenačke kulture*. Beograd: Filološki fakultet.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2019: Stoletje slovensko-srbskih jezikoslovnih stikov. Mojca Smolej (ur.): *1919 v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. 55. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 135–141.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, ĐUKANOVIĆ, Vlado, 2005: *Srbsko-slovenski in slovensko-srbski slovar*. Ljubljana: Pasadena.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, KOVAČEVIĆ, Borko, 2019: Razvoj slovenske skupnosti v Srbiji z jezikovno-kulturnega stališča. Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest*. *Obdobja* 38. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 391–396.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, MILANOVIĆ, Aleksandar, 2017: Slovenščina v neobjavljenem rokopisu СРБСКА ГРАММАТИКА (1847) Jovana Subotića. Aleksander Bjelčević, Matija Ogrin, Urška Perenič (ur.): *Rokopisi slovenskega slovstva od srednjega veka do moderne*. *Obdobja* 36. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 329–337.
- IVIĆ, Milka, 1960: Diferencijalne sintaksičke osobine u slovenskom jezičkom svetu. Đorđe Sp. Radojičić (ur.): *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, knj. 5. Novi Sad: Filozofski fakultet. 49–74.
- IVIĆ, Milka, 1968: Obeležavanje imeničkog roda u (standardnom) slovenačkom upoređeno sa odgovarajućom srpskohrvatskom situacijom. Pavle Ivić (ur.): *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, 11. Novi Sad: Matica srpska. 49–55.

- IVIĆ, Milka, 1987: O posesivnom genitivu u slovenačkom jeziku. *Razprave. [Razred 2], Razred za filološke in literarne vede*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti. 155–160.
- IVIĆ, Milka, 1989: O slovenačkom en (neki) i problemima referencije. Franc Jakopin (ur.): *Zbornik razprav iz slovanskega jezikoslovja: Tinetu Logarju ob sedemdesetletnici*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti. 111–116.
- KUŽNIK, Irena, 2014: Motivacija za učenje slovenščine kot maternega in manjšinskega jezika pri pripadnikih manjšinske in nemanjšinske skupnosti v Srbiji. Nina Ditmajer (ur.): *Mednarodno znanstveno srečanje doktorskih študentov slovenistike in slavistike: zbornik*. Maribor: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije. 71–76.
- MALDŽIJEVA, Vjara, TOPOLINSKA, Zuzana, ĐUKANOVIĆ, Maja, PIPER, Predrag, 2009: *Južnoslovenski jezici: gramatičke strukture i funkcije*. Beograd: Beogradska knjiga.
- PIPER, Predrag, 1991: Tertium comparationis u kontrastivnim i tipološkim opisima slovenskih jezika. *Kontrastivna jezička istraživanja, Zbornik radova 4*. Novi Sad: Filozofski fakultet. 15–23.
- PIPER, Predrag, 1999: Srpska i slovenačka gramatika u ogledalu ruske. *Slavistika* 3. 150–161.
- RAMOVŠ, Fran, BELIĆ, Aleksandar, 1990: *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Belićem*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- SAMARDŽIĆ, Radovan (ur.), 1963: *Sto godina Filozofskog fakulteta*. Beograd: Narodna knjiga.
- ZAKRAJŠEK, Katjuša, 1989: *Govorimo slovenački*. Beograd: Naučna knjiga.
- ZAKRAJŠEK, Katjuša, 1994: Sistem brojnih reči u slovenačkom i srpskom jeziku. Predrag Piper (ur.): *Konfrontaciona proučavanja srpskog i drugih slovenskih jezika: Zbornik rezimea*. Beograd: Filološki fakultet. 6–7.
- ZAKRAJŠEK, Katjuša, 2002: Kulturno in zgodovinsko obarvano besedje in dvojezični slovar. Aleksandra Derganc (ur.): *Historizem v raziskovanju slovenskega jezika, literature in kulture. Obdobja 18*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 423–431.